

OBSAH

ÚVOD (A PONĚKUD I SOUHRN) 13

KAPITOLA PRVNÍ

PŘED KATASTROFOU 21

PREADAPTACE 23

KONJUNKTURÁLNĚ EKONOKRATICKÉ BEZČASÍ 23

JÁ, JÁ, JÁ! JÁ CHCI! JÁ NAVĚKY! 25

MEJDAN NA TITANICU A PŘÍZRAK BUDOUCNOSTI 28

KDO NA NAŠE MÍSTO? 30

■ NESNESITELNÁ LEHKOST DIGITÁLNÍHO BYTÍ 32

KONEC POSTMODERNY 34

SOMRAK STARÝCH ČASŮ A PŘÍCHOD SVATÝCH VÁLEK 38

■ TAJEMSTVÍ PYRAMID 40

INTERMEZZO I: TŘI METLY ZÁPADU 41

INTERMEZZO II: ENANTIODROMIE (ODŘÍKANÉHO CHLEBA NEJVĚTŠÍ
KRAJÍC) 44

INTERMEZZO III: STRACH, KONSPIRACE, OHROŽENÍ A VINA 47

■ POVAHA ARGUMENTACE 48

KAPITOLA DRUHÁ

POVAHA VIRU 51

ZÁKLADNÍ ÚDAJE 53

PODOBNÉ PANDEMIE V NEDÁVNÉ MINULOSTI 54

KAPITOLA TŘETÍ

PRŮBĚH PANDEMIE 57

KAPITOLA ČTVRTÁ

KRONIKA VIROVÉHO ŠÍLENÍ 65

TESTOVÁNÍ, TRASOVÁNÍ, KARANTÉNY 71

DALŠÍ „VIROVÁ PRAXE“ 74

ZALEZ, SYNU, A UČ SE MOUDRÝM BÝTI... 78

NEVTÍRAVÝ PŮVAB KOEVOLUCE 80

KAPITOLA PÁTÁ

VE VÍRU VIRU – PÁR IMPRESÍ Z JARNÍ VLNY 2020 83

ZAČÁTKY 85

NEJVĚTŠÍ SOCIOLOGICKÝ EXPERIMENT VŠECH DOB 87

■ HUMORNÉ INTERLUDIUM: ALZHEIMEROVO VEJCE 89

VŮZ SE SENEM 90

MODEL A MODLA 91

VLÁDA POČÍTAČŮ 93

KRÁLOVSTVÍ AUTISTŮ 95

POVAHA OPATŘENÍ A TOUHA PRO NĚCO TRPĚT 97

■ SM-OKÉNKO 100

PĚKNĚ JE OSOLIT... 101

■ PREMIANTI A SOCIÁLNÍ SLOŽENÍ „POZICE“ A „OPOZICE“ 102

LEVIATHAN ZNOVUZROZENÝ 104

„KONTRAREVOLUCE“ PROTI LETŮM 1989–1990 106

NEBUDETE-LI JAKO TOTO DÍTĚ... 108

KAPITOLA ŠESTÁ

SMRT A NÁŠ VZTAH K NÍ 111

JAK VLASTNĚ SMRT CHÁPEME DNES A V MINULOSTI? 113

PROBLÉM EUTANÁZIE 117

TOUHA SMRTÍ SE OBÍRAT 120

KAPITOLA SEDMÁ

VIRUS A SOUČASNÝ POLITICKÝ SYSTÉM 123

SPOLEČENSKÁ SITUACE 125

ZATUHLOST, STRNULOST, KŘEHKOST, PŘEPRÁVNĚNÍ 127

PŘÍZRAK PRODĚLÁNÍ INFEKCE 129

KAPITOLA OSMÁ

MÉDIA JAKO KLÍČOVÁ SÍLA I POHROMA DNEŠKA 133

TROUBY APOKALYPSY 135

VIROZVĚSTOVÉ 137

JEN HOUŠŤ A VĚTŠÍ KAPKY 139

MANIPULACE 142

KAPITOLA DEVÁTÁ

CIVILIZACE OBAV – TERMINÁLNÍ FÁZE NOVOVĚKU? 145

KAM JSME TO DOSPĚLI 147

■ SPOLEČNOST PACIENTŮ 149

VE VLASTNÍM BOXU A ODDĚLEN OD JINÝCH 151

VŠE JE POD KONTROLOU 153

■ POTŘEBA BOJE A VÁLKY 154

KAPITOLA DESÁTÁ

ROKY 1914 A 2020 – CO MAJÍ SPOLEČNÉHO? 157

ANALOGIE 159

SE ŠVEJKOVSKOU ŠKRABOŠKOU 161

OBĚTOVANÁ GENERACE A VZNIK I SOUMRAK PENZISTÁNU 163

KAPITOLA JEDENÁCTÁ

TEORIE SPIKNUTÍ 167

JAK „SE TO SPIKLO“ 169

DEZINFORMACE 171

KAPITOLA DVANÁCTÁ

MEDICÍNSKO-PRŮMYSLVÝ KOMPLEX (MPK) 173

CO TO VLASTNĚ JE A ČÍM PŘIPOMÍNÁ CÍRKEVNÍ STRUKTURY? 175

LZE „VĚDECKY“ VLÁDNOUT? 178

MÍT PÉČI 182

PSYCHOSOMATICKÉ OKÉNKO 184

KAPITOLA TŘINÁCTÁ

NÁBOŽENSKÉ INTERLUDIUM 189

CO SE TO STALO S TRADIČNÍMI NÁBOŽENSTVÍMI? 191

ZAKÁZANÁ PROZŘETELNOST 194

PARANÁBOŽENSKÉ RYSY VIROVÉ PSYCHÓZY 196

V RAUŠI ROUŠEK 198

■ NEVTÍRAVÝ PŮVAB OBČANSKÉ UVĚDOMĚLOSTI 199

KAPITOLA ČTRNÁCTÁ

OČKOVÁNÍ JAKO NADĚJE A OČKOVÁNÍ JAKO PŘÍZRAK 201

POČÁTEČNÍ TRENDY 203

PŘIŠLO PORUČENÍ NA SEDLÁKY... 205

PODZIM 2021, PSYCHÓZA VRCHOLÍ 208

APARTHEIDNÍ CVIČENÍ 212

VELIKÝ ZLOM 216

MÉDIA A OČKOVACÍ KAMPAŇ 220

KAPITOLA PATNÁCTÁ

EKONOMICKÉ DŮSLEDKY 223

VELKÉ ROZDÁVÁNÍ A LOCKDOWNY 225

PŘÍCHOD „NEOFEUDALISMU“ A STÁTNÍHO SOCIALISMU? 227

CO K TOMU DODAT? 230

KAPITOLA ŠESTNÁCTÁ

GLOBÁLNÍ VÍTĚZSTVÍ ČÍNY 233

PROČ SE PROSAZUJE 235

JAK PŘICHÁZÍ DOBA ČÍNSKÁ 237

POLITICKÉ DŮSLEDKY PANDEMIE 241

KAPITOLA SEDMNÁCTÁ

CO BUDE DÁL? 243

KAPITOLA OSMNÁCTÁ

PÁR POUČENÍ NA ZÁVĚR, K NIMŽ DOBA VEDE 249

STRUČNÝ SOUHRN 253

A BRIEF SUMMARY 257

LITERATURA 259

JAK VLASTNĚ SMRT CHÁPEME DNES A V MINULOSTI?

Lidem je zajisté stejně jako zvířatům dáno ohrožujících momentů se bát a smrti se pokud možno vyhýbat. Jako ke všem emocionálně silným záležitostem je samozřejmě i vztah ke smrti ambivalentní (podobně jako dárky dostávat i dávat, zvířata chránit i lovit atd.). **V současné západní kultuře se celý fenomén smrti jeví být jakýmsi trapným nedopatřením, nikoli přirozeným vyvrcholením a zakončením lidského života** (např.: Komárek, 2015a). Jedná se o fenomén zcela nedávny – ještě před sto lety mohlo venkovské dítě vidět umírajícího bratříčka či porážené tele jako součást své každodennosti. V křesťanství i islámu byly a mistry dosud jsou běžné modlitby přátel a sousedů nad umírajícím, jichž se tento, byl-li při vědomí, aktivně účastnil – kdo by se toho odvážil dnes?

Ve vztahu k vlastní smrti byla většina tradičních společností mnohem lhostejnější, nežli je tomu nyní. **Smrt byla brána jako cosi osudového a to, na čem záleží, byla její forma. Důraz se kladl na to, aby smrt byla „dobrá“, důstojná a prostá potupných momentů.** Také pohřební obřady byly zcela klíčové a nesměly být za žádných okolností zanedbány – tak tomu bylo ve všech tradičních kulturách. Přítomná doba je zcela výjimečná v tom, že pohřební ceremonie se krátí na minimum či se dokonce vynechávají. V Praze je bez jakéhokoli obřadu spálena nejméně třetina všech zemřelých, jako zvířata v kafilerii – nejedná se zdaleka jen o nezáměrné pozůstalých, řada lidí si výslovně nepřeje žádný pohřeb. Tento moment jistě stojí za podrobnější zamyšlení, stejně jako odpor řady našich současníků vůbec se jakýchkoli pohřebních ceremonií účastnit. Dodejme, že v paleontologii či rané

archeologii je záměrné pohřbívání a jej provázající hmotné stopy považováno za neklamný důkaz lidství dnešního typu.

Staré představy o pokračování života po smrti ztratily v posledních dvou staletích na všeobecné přesvědčivosti, hrůzy pekel a blaženosti nebes na emočním náboji. Myšlenka individuální nesmrtnosti v tomto světě však má silný kořen: kdysi jsem mimoděk vyslechl rozhovor dvou studentů biologie o tom, že naše generace ještě zemře (neřikali výslovně, že dobře tak, byli to koneckonců dobře vychovaní chlapci), ale ta jejich, ta bude díky pokrokům medicíny už živa věčně – je zajímavé, jak se náboženské obsahy vyhozené dveřmi vracejí oknem hned při první příležitosti. **Každé bližší zamyšlení nad lidskou nesmrtností v podmínkách našeho světa by muselo dojít ke stejnému závěru jako Karel Čapek ve *Věci Makropulos* – přesycení životem by nakonec muselo vyústit v dobrovolnou volbu úmrtí: lidé ostatně vždy touží po tom, co nemají či nemohou, a zde by to byla právě smrt.**

O významu smrti pro fungování přírodních biotopů i lidské společnosti uvolňováním „ekologických nik“ zřejmě nebude mít nikdo rozumný pochybnosti. Zdá se ovšem, jako by se jednalo o opatření vyžadované blahem celku, ne jednotlivců, ať už zde jako jednotlivce vidíme individuum nebo gen, zaživa vždy s možností předání. **To, že se smrtelnost pomocí dnešních biologických teorií těžko interpretuje jinak než jako konstrukční nedostatek, je zcela jedno – je zde a funguje. Stará lidová pohádka o mazaném ševci či kováři polapivším kmotru Zubatou na kouzelnou stoličku nenese darmo název „Dobře tak, že je Smrt na světě“ a končí jejím kajicným znovuvypuštěním.**

Cílem středověkého lékaře bylo stanovit, kde je jeho pomoc ještě na místě a kde už není. Tehdejší medicína neměla dojem, že by jejím cílem bylo lidským umem život neomezeně prodlužovat – jen jaksi napomáhala božským úradkům a střežla se jim překážet pro nebezpečí těžké blasfémie: zejména medicína arabská a židovská to viděla velmi jednoznačně. Po optimismu 19. století v tomto směru se karta pojednou obrací – **nejenže je třeba dílům osudu všemi prostředky překážet, ale každé úmrtí, byť zcela sešlého starce, je těžkou prohrou a musí mu být všemi prostředky, technicky až neuvěřitelně sofistickovanými, bráněno.** Zatímco v Německu, kde se před osmdesáti lety počítalo jako se samozřejmostí s tím, že nejen všichni muži, ale i ženy a větší děti obětují život pro expanzi či posléze obranu Říše, dnes existuje specializovaný úřad pro ničení vosích hnízd – mohly by někoho popíchat!

Společnost, která umí „donekonečna“ udržovat středověké katedrály i spisy klasických autorů a „konzervovat“ okamžiky na fotografiích, je poněkud bezradná, nedaří-li se jí totéž s lidmi. Potom se pochopitelně jeví každé úmrtí jako trapný nezdar dosud ne zcela dokonale technologie, asi jako když hraběti Zeppelinovi každá vzducholod dřívě či později spadla či explodovala, ač se to stát nemělo. Že smrt k životu jaksí bytostně patří a je jeho cílem a směřováním, se vytratilo ze všeobecného rezervoáru předstev. Evropský středověk a raný novověk vyprodukovaly mnoho mutací a vydání ryze praktických příruček typu *Ars moriendi*, umění umírání, tehdy velmi oblíbených. O „dobré smrti“, jako tenkrát, už dnes není ani řeči – možnost držet někoho po léta v neuvěřitelně zbědovaném stavu si nezádá ve své hrůznosti, jak jsem se mohl zkušeností na svých nejbližších přesvědčit, s rafinovanými technikami mučení. S trochou nadsázky se dá říci, že současná medicínská doktrína je naprostým antipodem buddhistické teze o neulpívání. **Zatímco jiné body hippokratovské přísahy se dávno chápou jako antikvované** (např. z rituálních důvodů zakazovala lékařům-kněžím také krvavé zásahy typu potratů a operací), **jeden, zapovídající eutanázii a prikazující úmrtí bránit, se prosazuje v atmosféře všeobecného strachu ze smrti s neobyčejnou rigorózností.** Ač o životě jistě neplatí obecná zásada „v nejlepším přestat“, stojí za úvahu, zda neumožnit přestat před nejhorším.

Trest smrti vždy působil děsivě, byť jiné typy utrpení jsou zřejmě mnohem horší. Ne každý má ten typ nadhledu, s jakým Sókratés prezentoval svým soudcům marnost jejich počínání – příroda už odsoudila jeho i je a „rozsudek“ je u každého z nás jen poodložen, jsme v podstatě „mrtví na dovolené“. Alexandr Solženicyn v *Souostroví Gulag* trefně píše, že svět je jediná veliká cela odsouzcenců na smrt: formality se mohou táhnout ještě po léta, ale milost nedostane nikdo. Celé medicínské snažení vůči jednotlivci lze pochopit jako dlouhodobý boj na zdrženou, podobně jako obrazotvornějším německým důstojníkům bylo po stalingradském obratu jasné, že pád Berlína je jen otázkou času. **Euroamerická společnost, dnes drasticky stojící před problémem bezdětnosti a vlastního nepokračování, provádí vlastně nevědomě parabuddhistické vyvanutí ublahobytněním.** Být neustále ujišťuje: „Život, jsme pro život!“ její kroky míří zcela opačným směrem. Vlastně je v rámci ní už dávno patrné radikální omezení vzniku i zániku životů a co nejdelší trvání pokud možno všeho opravárenstvím (Karlštejn stále

a stárnoucí úředník co nejdéle). Života, alespoň toho lidského, vzniká v pozdějších fázích euroamerické společnosti stále méně a méně. Pokud bychom chtěli děti či zvířata uchránit před jakýmkoli, byť i jen malým utrpením (které k životu nedílně patří – i při nejlepším zaopatření je pro nás svět slzavým údolím), znamená to žádné nemít. Ve společnosti, která něco jako smysl zakázala ve světě jako celku – a tudíž vyprchal i ze života jednotlivce – se ze života stává co možná nejdelší a nejkomfortnější čekání na smrt.